

2018-05-31
N2018/03395/TS**Näringsdepartementet**Trafikanalys
Torsgatan 30
113 21 Stockholm

Uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag som belyser utmaningar och möjligheter med uppkopplade, samverkande och automatiserade fordon, farkoster och system

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikanalys att ta fram ett trafikslagsövergripande kunskapsunderlag som belyser vilka effekter som uppkopplade, samverkande och automatiserade fordon, farkoster och system ger upphov till inom transportområdet. I uppdraget ingår att analysera behovet av ytterligare åtgärder samt offentliga aktörers ansvar och roller för att utvecklingen mot uppkopplade, samverkande och automatiserade fordon, farkoster och system ska bidra till att nå de transportpolitiska målen.

I uppdraget ingår att utreda dels vilka effekter som kan väntas när det gäller de transportpolitiska målen och andra relevanta mål gällande exempelvis trafiksäkerhet (inklusive sjö- och luftfartssäkerhet), klimat- och miljöpåverkan, kapacitetsutnyttjande av infrastruktur, dels om och hur transportsystemet skulle kunna användas mer effektivt med fler uppkopplade, samverkande, automatiserade, delade och fossilfria fordon, farkoster och system utan att äventyra bl.a. integritet, datasäkerhet och samhällets sårbarhet.

I uppdraget ingår att Trafikanalys ska:

- Redovisa vilka transportpolitiska styrmedel som bör användas och hur, för att främja en utveckling av samhället mot uppfyllandet av de transportpolitiska målen och andra relevanta mål, med utgångspunkt i en utveckling av uppkopplade, samverkande, delade och automatiserade fordon, farkoster och system. I detta ingår att analysera

och bedöma i vilken utsträckning existerande styrmedel behöver justeras alternativt fasas ut.

- Redovisa vilka analys- och modellverktyg som behövs framöver för att analysera och prognosticera utvecklingen av dessa fordon, farkoster och system men också vilka nya krav som ställs på modeller och planeringsverktyg.

Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikanalys föra en dialog med berörda myndigheter och aktörer. Uppdraget ska utgå från tidigare analyser och utredningar som berör området, såsom Utredningen om självkörande fordons slutbetänkande Vägen till självkörande fordon – introduktion (SOU 2018:16) samt rapporter från Trafikanalys och Statens väg- och transportforskningsinstitut.

Trafikanalys ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 15 juni 2019.

Skälen för regeringens beslut

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhälls-ekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Regeringens ambition är att Sverige ska bli det första fossilfria välfärdslandet i världen. I juni 2017 beslutade riksdagen om ett klimatpolitiskt ramverk som innehåller en klimatlag och nya ambitiösa klimatmål. Ett av dessa mål är ett sektorsmål som anger att växthusgasutsläppen för inrikes transporter, utom inrikes flyg, ska minska med 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. Åtgärder inom transportområdet ska även bidra till genomförandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Genom att ta tillvara de möjligheter som digitaliseringen och automatiseringen erbjuder kan uppkopplade, samverkande och automatiserade fordon, farkoster och system bidra till en bättre livsmiljö både när det gäller buller och luftkvalitet, minskad klimatpåverkan, effektivare användning av infrastruktur och säkrare resor, samtidigt som människors och näringslivets tillgänglighet blir bättre i hela landet.

Det finns i dag snabbt framväxande trender som förväntas revolutionera transportmönstren och därmed omforma transportsystemet. Bland dessa

märks exempelvis automatiserade fordon och storskaliga intelligenta transportsystem med uppkopplade och samverkande fordon. Utvecklingen av en mer cirkulär ekonomi kan bidra till ökat nyttjande av befintlig transportkapacitet. Digitalisering ger även möjlighet att skapa tillgänglighet utan förflyttning.

Den samlade effekten av de aktuella trenderna kan bli positiv för såväl samhället i sin helhet, som för individer och näringsliv samt göra transportsystemet mer hållbart och effektivt. Transportstyrning skulle exempelvis kunna medföra att trängseln och utsläppen minskar avsevärt, särskilt i kombination med elektrifiering av fordon och farkoster samt utbyggnad av infrastruktur för detta. Även trafiksäkerheten kan öka när den mänskliga faktorn får en mindre påverkan och relevant trafiksäkerhetskritisk information delas mellan fordon. Uppkopplade, samverkande och automatiserade fordon, farkoster och system kan väsentligt öka nyttjandegraden av fordonsflottan och möjliggöra trafikslagsövergripande transportlösningar, minska resursutnyttjandet, frigöra utrymmen i växande städer och öka tillgängligheten på landsbygden.

För att hantera riskerna och understödja en utveckling med samhällsnyttorna i fokus behövs ett förbättrat kunskapsunderlag. Konkret behövs en samlad satsning där samhällsnyttorna av uppkopplade, självkörande, automatiserade och fossilfria fordon, farkoster och system sätts i fokus. En djupare analys inom detta område förbättrar möjligheterna att identifiera områden där reglering eller andra styrmedel krävs för att åstadkomma nytta på samhällsnivå, att identifiera vilka styrmedel som sannolikt har störst positiv effekt, och att skapa den framförhållning och planeringshorisont som krävs bland annat för infrastrukturella beslut.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Åsa Vagland

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljö- och energidepartementet/KL och ME

Näringsdepartementet/FÖF, IFK, MRT, RS, SPN, SUBT och TIF

Trafikanalys

Trafikverket